

Hoofdlijnenrapportage



Voorjaar 2019

Vooraf

Vanaf 2016 wordt in het voorjaar naast de Perspectiefnota (PPN) een Hoofddlijnenrapportage uitgebracht over de voortgang van de lopende begroting. Met genoegen bieden wij u ook dit jaar de Hoofddlijnenrapportage over de begroting 2019 aan. Voorliggende rapportage heeft de volgende uitgangspunten en onderdelen:

- periode januari – april 2019
- voortgang per bestuursprogramma

De rapportage over de eerste drie maanden van 2019 is bedoeld om u te informeren over de voortgang van het realiseren van de ambities uit de Programmabegroting 2019-2022. Met andere woorden: Liggen we nog op koers om onze doelen te halen? Voor alle ambities geven we deze koers aan met behulp van een “stoplichten-model”: **Groen geeft daarin aan dat we op koers liggen, oranje dat specifieke aandacht vereist is en rood betekent dat er problemen zijn.**

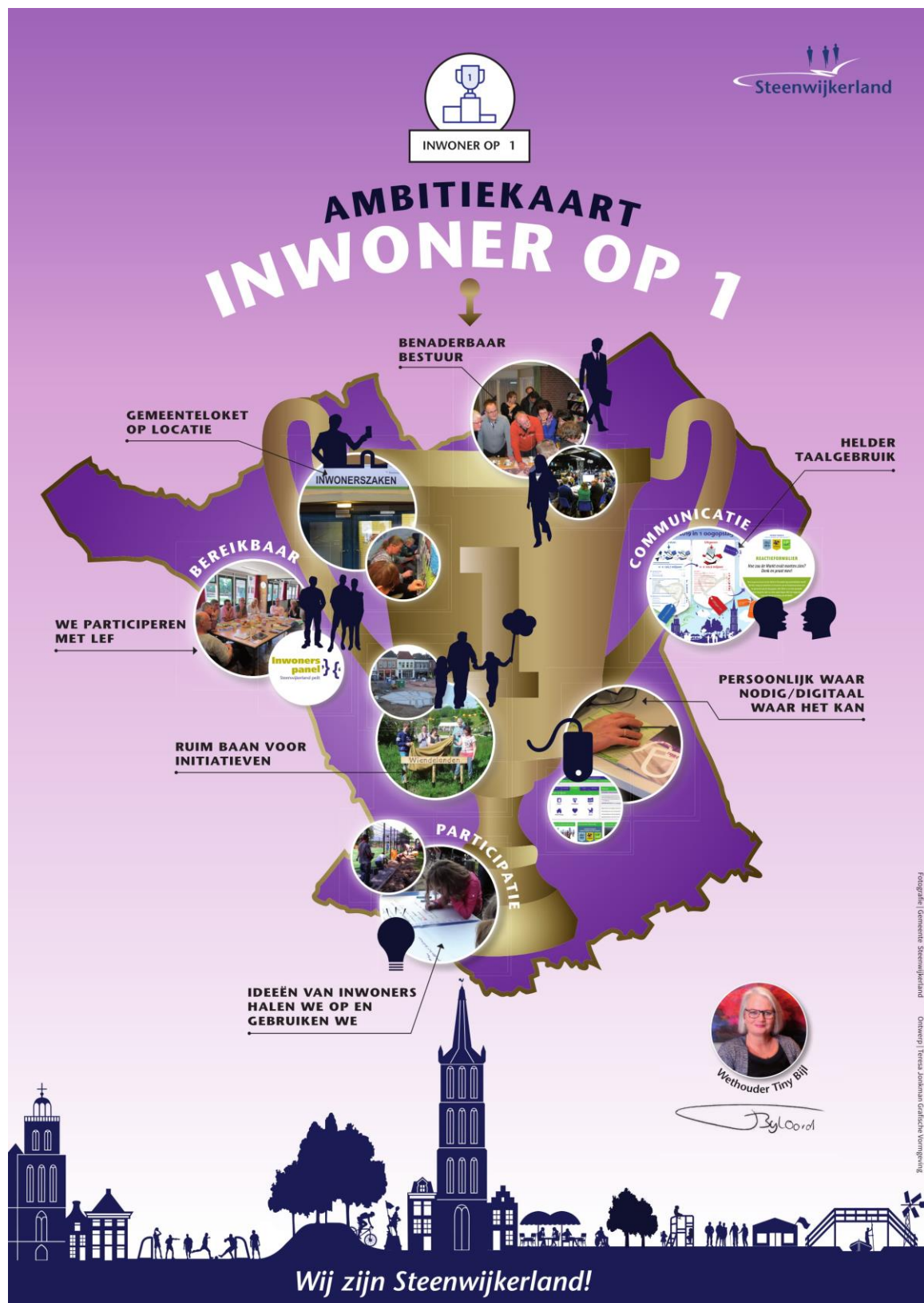
Over de hele linie zien we dat we goed op koers liggen. Kanttekening daarbij is dat het de eerste Hoofddlijnenrapportage is van deze bestuursperiode en we dus nog maar relatief korte tijd bezig zijn.

Voor de besluitvorming geldt dat wij u deze Hoofddlijnenrapportage ter kennisname aanbieden. U stelt deze dus niet vast en de rapportage wordt dus ook niet gebruikt voor het doen van voorstellen voor begrotingswijzigingen. Anders gezegd: De vaststelling van financiële mutaties op de lopende begroting gebeurt met de PPN (omdat dat uw kaderstellend instrument blijft).

De programma's

Wij hebben onze ambities vertaald in vijf verschillende bestuursprogramma's. De belangrijkste ambities in deze programma's zijn overzichtelijk en visueel op een kaart gezet. Per programma zijn de verschillende speerpunten en doelen weergegeven.

Programma 'De inwoner op 1'



Programmabegroting 2019-2022:



Inwoners en ondernemers willen meer zeggenschap over en regie op hun eigen leefomgeving. Zij nemen daarom steeds vaker zelf het initiatief, pakken verantwoordelijkheid en verwachten een betrokken en dienstbare gemeente. De gemeente geeft deze initiatiefnemers de ruimte en schept voorwaarden. Inwoners ervaren daarbij een betrokken en betrouwbare overheid met creativiteit en lef: ja, mits... is de grondhouding waarmee de gemeente initiatieven benadert. Inwoners merken dat de gemeente opkomt voor de belangen van haar inwoners bij andere overheden. De wensen en behoeftes van de inwoners en ondernemers staan centraal bij de dienstverlening.

Onze ambities zijn hieronder vertaald in een aantal doelen en concrete resultaten, onderverdeeld naar de 5 thema's uit het programma 'De inwoner op 1': Dienstverlening, Participatie met lef, Wij bewegen mee, Goede ideeën zijn goud waard en Laten zien doet verkopen.

Stand van zaken voorjaar 2019:

Op de ambitiekaarten staat een aantal speerpunten genoemd. Hieronder is de stand van zaken beschreven.

Benaderbaar bestuur:

Naast de al bestaande (digitale) mogelijkheden om in contact te komen met het bestuur, gaat het college regelmatig op locatie in de kernen vergaderen. De eerste vergadering van burgemeester en wethouders waarbij inwoners en ondernemers daarna konden aanschuiven voor de lunch was een succes. Inwoners en ondernemers kunnen op een laagdrempelige manier met het college delen wat zij van belang vinden om te delen.

Helder taalgebruik:

Richtlijnen voor helder communiceren, trainingen begrijpelijk schrijven en schrijven voor het web dragen bij aan het continu verbeteren van onze schrijfstijl en toegankelijkheid van de website. Daarnaast is er specifiek aandacht voor laaggeletterden en minder digitaal vaardige inwoners.

Persoonlijk waar nodig/digitaal waar het kan:

We zetten in op digitale dienstverlening waar het kan. Als we constateren dat het gebruik van een e-formulier achter blijft bij de verwachting, gaan we op onderzoek naar de 'waarom'. Voorbeeld hiervan is het (wel of niet digitaal) doorgeven van een verhuizing. Daar waar inwoners moeite hebben met digitaal aanvragen of behoefte hebben aan persoonlijk contact, kunnen zij gebruik maken van onze persoonlijke dienstverlening. Voor een aantal diensten en producten bieden we (bij voorkeur) geen digitale variant aan, omdat wij in een persoonlijk gesprek beter kunnen aansluiten op de vraag van de inwoner, denk aan het keukentafelgesprek bij WMO-voorzieningen.

Ideeën van inwoners halen we op en gebruiken we / We participeren met lef:

We zetten continu in op overheidsparticipatie én inwonersparticipatie. Wij hanteren geen kant-en-klare blauwdruk, maar leveren altijd maatwerk. Algemene trend is dat inwonersparticipatie steeds meer 'gewoongoed' is geworden. Daar waar informatiebijeenkomsten in het verleden hoogtij vierden, vragen wij vandaag de dag inwoners steeds vaker om advies en mogen inwoners ook steeds vaker meebeslissen. Overheidsparticipatie is het meest zichtbaar bij inwonersinitiatieven (zie ook ruim baan voor initiatieven).

Wij bouwen samen aan leefbare en toekomstbestendige kernen voor jong en oud. Het stimuleren van eigenaarschap vinden wij belangrijk. Onze werkwijze richt zich naast de Plaatselijke Belangen en Wijkorganisaties (PBW's) ook op andere samenwerkingspartners. Inwoners én organisaties die een bijdrage leveren aan het behouden / verbeteren van de leefbaarheid. Zowel georganiseerd, als ongeorganiseerd. Zowel vrijwillig als professioneel. Wie zijn zij? Welke ideeën hebben zij? Hoe kunnen wij met hen samenwerken of hen ondersteunen?

Ruim baan voor initiatieven:

Inwoners voelen zich steeds meer verantwoordelijk voor hun eigen leefomgeving. Het gevoel van 'eigenaarschap' groeit. Financiële ondersteuning is zeker niet zaligmakend, maar draagt zeker bij aan het stimuleren van eigenaarschap. Op dit moment zijn er een aantal structurele financiële instrumenten beschikbaar: het organisatiegeld, het koppengeld en de Matrix. Sinds 1 februari 2019 is ook de tijdelijke subsidieregeling 'Inwonersinitiatieven zijn goud waard' beschikbaar voor initiatiefnemers. Financiële ondersteuning van inwonersinitiatieven is (en blijft):

- a) flexibel (niet afhankelijk van gemeentelijke systemen en cycli).
- b) laagdrempelig (geen 'oerwoud' aan criteria).
- c) beschikbaar voor alle inwoners.
- d) beschikbaar voor zowel procesondersteuning, als voor de realisatie.

Naast het bieden van een 'financieel steuntje in de rug', ondersteunt onze gemeente ook regelmatig door het beschikbaar stellen van kennis, tijd en/of materiaal. Onbekend maakt onbemind. Daarom geven we nadrukkelijk bekendheid aan succesverhalen en ondersteuningsmogelijkheden. Daarnaast is en blijft ook een integrale afweging van initiatieven van belang. Een 'initiatievenloket' waar alle inwonersinitiatieven binnenkomen en met open armen worden ontvangen.

Gemeenteloket op locatie:

Het is verstandig om te beginnen met een antwoord op de vraag welke behoefte aan dienstverlening op locatie er is. Daarom hebben we in beeld gebracht wat we al aan dienstverlening op locatie doen, hoe belangrijk reistijd is voor inwoners voor een goede dienstverlening (peiling eind 2018 online inwonerpanel) en wat de verwachte vraag is naar burgerzakenproducten de komende 4 jaar. Daarnaast inventariseren we welke mogelijkheden er zijn, naast de bestaande op maat-dienstverlening, om op locatie aan te bieden.

Naast de speerpunten op de ambitiekaarten zijn in de programmabegroting 2019-2022 de ambities vertaald in doelen en resultaten. Hieronder zijn de doelen weergegeven en is aangegeven of we op koers liggen om de gestelde doelen te behalen.

1. Dienstverlening

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Aansluiting op de wensen en behoeftes van haar inwoners	●
Persoonlijk contact heeft de voorkeur	●
Heldere, begrijpelijke en toegankelijke communicatie met aandacht voor laaggeletterdheid	●

2. Participeren met lef

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
We doen het samen. Bouwen aan leefbare en toekomstbestendige kernen	●
Stimuleren eigenaarschap	●

Bijzonderheden:

Er is regelmatig zogenaamd gebiedsoverleg tussen gemeente, woningcorporaties, Sociaal Werk en politie als het gaat om leefbaarheid in de kernen en wijken. Om eigenaarschap te stimuleren zal in 2019 een gereedheidskist - Eerste Hulp Bij Initiatieven - worden ontwikkeld.

3. Wij bewegen mee

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Participatie zit in ons bloed	●
De vraag staat centraal	●
Gemeente is zichtbaar en goed benaderbaar	●

Bijzonderheden:

Er is een intervisietraject opgestart met de buurgemeenten. In dit traject komt ook de rol van de coördinatoren/gebiedsregisseurs aan de orde met de vraag hoe zij zo optimaal mogelijk kunnen functioneren.

4. Goede ideeën zijn goud waard

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Goede initiatieven zijn goud waard	●

Bijzonderheden:

De eerste stap is gezet met de initiatievenregeling "Goede initiatieven zijn goud waard". Deze is goed van start gegaan met veel inwonersinitiatieven.

5. Laten zien doet verkopen

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Delen is inspireren	●
Goed verwachtingsmanagement bij initiatieven	●

Bijzonderheden:

De doorontwikkeling van de kernen en wijkensite loopt. Daarnaast wordt er nagedacht over inspiratie- en ambassadeurscommunicatie.

Programma 'Duurzaam'



Programmabegroting 2019-2022:



We willen samen met onze inwoners en ondernemers werken aan duurzame ontwikkeling van de woon-, leef-, en werkomgeving. We houden rekening met de behoeften van de huidige generaties zonder die van de toekomstige generaties in gevaar te brengen. We gebruiken natuurlijke hulpbronnen duurzaam en zetten in op een energie neutrale gemeente; daarbij betrekken we nadrukkelijk de uitkomsten van de G1000 Steenwijkerland. We kiezen ervoor om lokaal onze verantwoordelijkheid te nemen in verbinding met de regio. We worden een voorbeeld op het gebied van duurzaamheid. We tonen daarbij ambitie en daadkracht.

Samen met onze inwoners en ondernemers geven we vorm aan de circulaire economie. We stimuleren onze inwoners, ondernemers en onze eigen organisatie om circulair te gaan leven. De circulaire gemeente creëert nieuwe bedrijvigheid, heeft een positieve economische impact en draagt actief bij aan een duurzame en leefbare samenleving.

Leefbare steden en dorpen waarin goed met water en klimaat wordt omgegaan; dat is waar we voortdurend aan werken. In het Deltaprogramma hebben we ons, net als de andere overheden, verbonden aan de ambitie om vanaf 2020 klimaat adaptief te handelen, zodat in 2050 het stedelijk gebied in Nederland klimaatbestendig, water- en hitte robuust ingericht is en beheerd wordt.

Stand van zaken voorjaar 2019:

Op de ambitiekaarten staat een aantal speerpunten genoemd. Hieronder is de stand van zaken beschreven.

Zorg voor elkaar/noaberschap:

Er is veel gaande in Nederland als het gaat om bijvoorbeeld zorg en energie. Steeds vaker nemen inwoners het initiatief om te ontdekken wat zij zelf kunnen organiseren op het vlak van 'zorgen voor elkaar' en 'hoe wekken we onze eigen energie op'. In Oost-Nederland noemt men dit 'noaberschap'; wij noemen het 'eigen initiatief'. In Steenwijkerland is een aantal mooie voorbeelden van eigen initiatief (energiecoöperaties, zorgvereniging). Wij ondersteunen en faciliteren dit eigen initiatief met advies en indien mogelijk met financiële middelen (bijvoorbeeld zgn. dorpenmatrixplannen of inwonersinitiatieven). We organiseren zogenaamde ambassadeurscommunicatie om potentiële initiatiefnemers te stimuleren.

Afhankelijkheid gas verminderen:

In juni wordt een tweedaagse georganiseerd waarin met betrokkenen gewerkt wordt aan de eerste versie van een concept warmtetransitievisie.

Maatschappelijk vastgoed energie neutraal:

Er is een start gemaakt een programma op te stellen dat aansluit op de beheer en onderhoudsplannen. Dit om, waar mogelijk, op 'logische' momenten de juiste investeringen en aanpassingen te doen. Een totaal 'duurzaam meerjarenonderhoudsplan' met daaruit

voortvloeiend de jaarplannen komt rond de zomer van 2019 terug.

Actief informeren en communiceren:

We merken dat de huidige toegepaste set van communicatiemiddelen te weinig indruk achterlaat in de samenleving. Samen met partners kijken we hoe we actiever kunnen worden én meer impact kunnen genereren.

Minder restafval:

Inwoners hebben in 2018 een hoger percentage hergebruik dan in 2017. Dit is positief en deze score is hoger dan de landelijke VANG-ambitie voor 2020 van 75% hergebruik. Afgelopen periode heeft ROVA een onderzoek uitgevoerd naar de tevredenheid van onze inwoners over de manier van afvalinzameling. Dit is met een 7,35 een prima score. Uit het onderzoek komen ook een aantal suggesties van inwoners die ervoor kunnen zorgen dat afval scheiden in Steenwijkerland nog meer 'way of life' wordt.

Vanaf 1 februari kunnen inwoners kleine asbestdaken (<35 m²/ <600 kg per adres) gratis storten en worden voor deze zogenaamde zelfsaneerders gratis persoonlijke beschermingsmiddelen beschikbaar gesteld. Deze gratis regeling heeft ervoor gezorgd dat in anderhalve maand 1.260 kilo is gestort. De komende periode wordt op diverse momenten aandacht besteed aan het asbestdakenverbod na 2024.

Slimme en schone mobiliteit:

Nadat in februari gewerkt is aan de voorbereiding van de aanbesteding van de mobiliteitsvisie is deze in maart voorgelegd aan een aantal marktpartijen voor een zgn. marktconsultatie. Daarna vindt de aanbesteding plaats en kan de visie aangeboden worden aan de raad.

Energieopwekking met lusten en lasten lokaal:

Het beleidskader *zonnepanelen op land* staat geagendeerd voor de raad van mei. Het beleidskader *wind* staat conform planning voor het 4^{de} kwartaal geagendeerd.

Asbest eraf, zon erop:

In het raadsvoorstel behorend bij het beleidskader *zonnepanelen op land* is een vervolgactie voor verdere stimulering van dit onderdeel opgenomen.

Naast de speerpunten op de ambitiekaarten zijn in de programmabegroting 2019-2022 de ambities vertaald in doelen en resultaten. Hieronder zijn de doelen weergegeven en is aangegeven of we op koers liggen om de gestelde doelen te behalen.

1. Energietransitie

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Meer duurzame elektriciteit	●
Woningen met een betere energetische kwaliteit	●
Terugdringen van gasverbruik	●

Informereren en stimuleren van inwoners en ondernemers	●
Schone mobiliteit	●
Gemeentelijke eigendommen zijn in 2050 energie neutraal	●

2. Circulaire economie

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Gemeentelijke organisatie is in 2030 circulair	●
Minder restafval per inwoner	●
Ondernemers zijn zich bewust van de circulaire mogelijkheden binnen hun bedrijf	●

3. Klimaatadaptatie

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Klimaatbestendig handelen in 2020	●
Klimaatbestendig en waterrobuust in 2050	●

Programma 'Werk aan de winkel'



Programmabegroting 2019-2022:



We willen een gemeente zijn die een stevige regionale positie heeft en een goed vestigingsklimaat voor haar ondernemers. Samen met onze ondernemers werken we aan duurzame bedrijvigheid en terreinen.

Werk biedt mensen inkomen en bestaanszekerheid, de kans op ontwikkeling, sociale contacten en structuur en draagt bij aan de integratie in de samenleving. Werk is een belangrijke activiteit voor mensen. Allemaal redenen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zo goed mogelijk te helpen passend werk te vinden of andere zinvolle activiteiten aan te bieden als dat niet lukt. Inkomen en zelfontplooiing dragen bij aan het gevoel van eigenwaarde en welbevinden en daarmee indirect ook aan gezondheid en welzijn.

Toerisme & Recreatie is een belangrijke economische sector in Steenwijkerland. Bijna 15% van de totale werkgelegenheid is gelieerd aan de toeristisch-recreatieve sector. In de vorige collegeperiode is al ingezet op het versterken van de sector samen met onze partners. Hiertoe is de Stichting Weerribben-Wieden opgericht. Samen met deze stichting en onderliggende partijen willen we komen tot het versterken van de sector binnen de grenzen van leefbaarheid en natuur & landschap.

Stand van zaken voorjaar 2019:

Op de ambitiekaarten staat een aantal speerpunten genoemd. Hieronder is de stand van zaken beschreven.

Schrappen van overbodige regels:

We willen het vestigingsklimaat stimuleren door ruimte te bieden aan bedrijven, zowel fysiek als qua regelgeving. In Steenwijk zijn, uitgezonderd het bedrijvenpark Eeserwold, de beschikbare bedrijfskavels zo goed als uitgegeven. Alvorens we eventueel een nieuw terrein tot ontwikkeling willen en kunnen brengen, zullen we de mogelijkheden voor Eeserwold goed in beeld brengen. Hiertoe wordt een ambitiedocument opgesteld, dat onder andere ook ingaat op hoe we de acquisitie verder vorm willen geven.

Steenwijkerland koploper in de regio Zwolle:

We etaleren ons goed in de Regio Zwolle. Zo hebben we tijdens “de week van de ondernemer” in november 2018 een succesvolle regiobijeenkomst georganiseerd over het thema menselijk kapitaal (Human Capital). Hier hebben we onze ambities uit het programma ‘Werk aan de winkel’ neergezet. Wethouder Harmsma is benoemd in de Economic Board van de Regio Zwolle. Hij vertegenwoordigt hierbij de belangen van de 21 deelnemende gemeenten. Een belangrijke post ‘ dicht bij het vuur’. In de Economic Board zetten ondernemers, overheden en onderwijs de hoofdlijnen uit om de economische ontwikkeling van de regio aan te jagen. De Board agendeert onderwerpen die bijdragen aan de versterking van de concurrentiepositie van de regio leidend tot meer economische activiteit en werkgelegenheid.

Levendige en economisch vitale binnenstad Steenwijk:

Voor de binnenstad van Steenwijk zijn de projecten van 2019 gedefinieerd en door de Stuurgroep vastgesteld. Een belangrijke stap, zodat ook dit jaar resultaten kunnen worden geboekt.

Verkleinen mismatch arbeidsmarkt:

De Regio Zwolle heeft met volle steun van al haar partners een regiodeal Human Capital ingediend bij het Rijk. Alhoewel ook hierbij de cofinanciering vanuit het Rijk (nog) niet is toegezegd, draagt de provincie hieraan fors bij. Wij zetten ons vol in op de Human Capital. Het gaat om beschikbaarheid en wendbaarheid van personeel. We willen iedereen laten meedoen op de arbeidsmarkt (inclusiviteit). Met de door de partijen in de Regio Zwolle beschikbaar gestelde bijdragen, aangevuld door cofinanciering vanuit, in eerste instantie, de provincie, wordt een ontwikkelfonds gerealiseerd. Dit fonds geeft ons de kans om financiering aan te vragen voor initiatieven die een oplossing bieden aan de krapte op de arbeidsmarkt. Om dit te bereiken is een traject opgezet (actieplan werk) om met alle betrokken partijen een gedragen programma op te stellen. Inmiddels kunnen wij terugkijken op een aantal geslaagde sectorbijekomsten (met ondernemers, overheid, onderwijs en diverse belangenorganisaties) waarin het probleem is uitgediept en oplossingen zijn aangedragen. Bottom up: De vraag vanuit de sector, het bedrijfsleven is bepalend voor het programma. Dit programma verwachten wij in april op te kunnen leveren en in te dienen.

Ia-gemeente en ruimte voor ondernemers:

Met de BCS hebben we concreet afspraken gemaakt welk resultaat we in 2019 gezamenlijk willen halen. Dit is weergegeven in een zogenaamde prestatieboom. Deze wordt met activiteiten van het Ondernemers Platform Steenwijkerland aangevuld.

Wij willen ons regionaal etaleren als gemeente die zich onderscheidt in de slimme innovatieve maakindustrie. Samen met het ondernemersplatform gaan we hiermee aan de slag. Om stappen te kunnen maken rond duurzaamheid en bijvoorbeeld kansen voor circulaire economie willen we niet zelf het wiel uitvinden, maar gebruik maken van in het land aanwezige kennis en expertise. Momenteel brengen we de netwerken, samenwerkingsverbanden en platforms in beeld (landelijk) die ons kunnen helpen ons doel, de groei van de topsectoren, te realiseren.

Uitbreiding werkgelegenheid toeristische en recreatieve sector:

De toerismesector in Nederland groeit hard. Naar verwachting bereikt het aantal binnen- en buitenlandse toeristen en recreanten dat Nederland ontvangt recordhoogtes richting 2030. Het aantal internationale toeristen groeit mogelijk met minimaal 50%, van 18 miljoen in 2017 naar 29 miljoen in 2030 en het aantal binnenlandse toeristen groeit naar verwachting met 27%, van 24 miljoen in 2017 tot bijna 31 miljoen in 2030 (NBTC, 2018). De verwachting is dat de toeristische sector in Steenwijkerland hiervan zal profiteren.

Spreiding van toeristen in het gebied en over het jaar / Weerribben-Wieden als (inter)nationaal sterk merk:

Groei van toerisme in onze regio kan ook ongewenste gevolgen hebben voor de leefkwaliteit van onze inwoners. Hier hebben we oog voor en we trachten de negatieve gevolgen te minimaliseren door samen met bewoners en inwoners naar oplossingen te zoeken. Investerings door de gemeente en de Stichting Weerribben-Wieden zijn hierop gericht. Het

toeristisch merk Weerribben-Wieden wordt versterkt, de toerist weet ons beter te vinden en kijkt tevreden terug op een vakantie in onze regio. Ook willen we de toerist verleiden (ook) andere bestemmingen als Giethoorn te bezoeken en naar ons gebied te komen buiten het hoogseizoen.

Eén van de opgaven voor de komende tijd is het structureel beschikbaar hebben van feiten en cijfers over de toeristische ontwikkeling. We willen kunnen meten of de koers die we inzetten ook het gewenste effect heeft. In de Stichting Weerribben-Wieden en in nauwe samenwerking met het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) en overige deskundigen, werken we hieraan.

Naast de speerpunten op de ambitiekaarten zijn in de programmabegroting 2019-2022 de ambities vertaald in doelen en resultaten. Hieronder zijn de doelen weergegeven en is aangegeven of we op koers liggen om de gestelde doelen te behalen.

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Excellent vestigingsklimaat	●
Versterken regionale samenwerking	●
Versterking arbeidsmarkt	●
Focus op toerisme en recreatie	●

Programma 'Samenredzaam'



Programmabegroting 2019-2022:



We willen een gemeente zijn waarin iedereen meedoet; een inclusieve samenleving die niemand uitsluit, waarin mensen zich kunnen ontplooien, hun behoeften kunnen vervullen en waarin iedereen in gelijkwaardigheid samenleeft. Belangrijk is ook dat mensen zich (samen) verantwoordelijk voelen voor deze samenleving.

Wij willen participatie, zingeving, ontplooiing en samenredzaamheid bevorderen. Wij baseren ons hierbij op het concept van 'positieve gezondheid'. Gezondheid wordt gedefinieerd als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven. Het is een integrale benadering, die kijkt naar alle levensdomeinen en oog heeft voor het potentieel van mensen.

Voor het bereiken van onze ambities is een brede, geïntegreerde blik, nodig waarbij diverse deelterreinen met elkaar in samenhang worden bekeken. Daarvoor is draagvlak bij partners in het veld en bij onze inwoners noodzakelijk. Samen dezelfde taal spreken en ons samen eigenaar (gaan) voelen van de maatschappelijke opgaven. Het werken aan gedeelde verantwoordelijkheid en partnerschap met inwoners en ketenpartners biedt ook een mooie kans om het beste van de werelden te combineren. Maar het gaat niet vanzelf. Nieuwe verhoudingen met inwoners en maatschappelijke partners - gebaseerd op vertrouwen, flexibiliteit en gedeeld eigenaarschap - vergen tijd en overleg. Elke routekaart naar resultaat (beleidsplan) zal dan een zekere mate van coproductie zijn.

Stand van zaken voorjaar 2019:

Op de ambitiekaarten staat een aantal speerpunten genoemd. Hieronder is de stand van zaken beschreven.

Vrijwilligers worden gewaardeerd en ondersteund:

We werken aan nieuw beleid voor vrijwillige inzet. We werken hierin uit op welke manier we vrijwilligers en vrijwilligersverbanden ondersteunen in Steenwijkerland. Dit beleid is eind 2019 af.

Verbeteren gezonde leefstijl voor inwoners:

We werken aan het actieprogramma gezonde leefstijl. Hierin staat wat we in Steenwijkerland doen en gaan doen om een gezonde leefstijl te stimuleren. In dit actieprogramma krijgen onderdelen uit het concept sport- en beweegbeleid en het programma Fit op school een plek.

Hulp op maat voor wie dat nodig heeft:

Vanaf 1 januari 2020 kunnen inwoners terecht bij de integrale toegang voor ondersteuning, begeleiding en hulp op het gebied van inkomen, werk, zorg, schulden en jeugdhulp. Door deze integrale toegang kunnen er betere verbindingen worden gelegd tussen de verschillende voorzieningen die we in Steenwijkerland aanbieden. Hiermee ontstaat er maatwerk in de hulp

die aan een inwoner geboden wordt.

Passende zorg voor jong tot oud:

Het uitgangspunt is passende zorg voor iedereen in Steenwijkerland. We richten ons daarbij zoveel mogelijk op het normaliseren van de situatie in een gezin of bij een inwoner. Bij inwoners waarbij de draaglast en draagkracht uit balans is bieden we – bij voorkeur zo licht mogelijke – ondersteuning zodat inwoners het gewone dagelijkse leven (weer) zelfstandig kunnen organiseren. Als het nodig is, zetten we maatwerktrajecten en zwaardere zorg in.

Verminderen en voorkomen van armoede:

Eind 2018 is er nieuw armoede- en minimeerbeleid vastgesteld. Dit beleid wordt nu verder uitgewerkt. Een belangrijk onderdeel van dit beleid is een preventieplan om te voorkomen dat inwoners in armoede vervallen.

Inwoners kunnen lezen, schrijven en internetten:

Het beleidsplan laaggeletterdheid, laaggecijferdheid en digitale vaardigheden 2019 - 2022 is in maart 2019 vastgesteld door de gemeenteraad.

Kinderen verlaten school met een diploma:

De eerder vastgestelde transformatieagenda jeugdhulp –onderwijs is afgerond en uitgevoerd. Op dit moment (mei 2019) zijn kinderopvang, onderwijs, GGD, sociaal werk, de gemeentelijke toegang en de gemeente met elkaar in gesprek over de vraag: *Wat kunnen we als Steenwijkerlandse samenleving doen om ervoor te zorgen dat kinderen/jongeren met voldoende vaardigheden van school komen – zodat zij als volwassenen zo zelfstandig mogelijk aan de samenleving kunnen deelnemen.* Dit mondt uit in een lokaal akkoord dat de komende vier jaar zal fungeren als kader voor de samenwerking en als gemeentelijk beleidskader op het terrein van onderwijsachterstanden, voortijdig schoolverlaten en preventie laaggeletterdheid.

Passend werk voor wie dat nodig heeft:

Naast de invulling van het aantal beschutte werkplekken, wordt het instrument van loonkostensubsidie steeds meer ingezet. Dit is bestemd voor mensen die niet zelf het minimumloon kunnen verdienen. Daarnaast wordt er ingezet op het werk geschikt maken voor mensen in plaats van mensen geschikt maken voor het werk.

Naast de speerpunten op de ambitiekaarten zijn in de programmabegroting 2019-2022 de ambities vertaald in doelen en resultaten. Hieronder zijn de doelen weergegeven en is aangegeven of we op koers liggen om de gestelde doelen te behalen.

1. Inclusieve samenleving

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
De Steenwijkerlandse samenleving sluit niemand uit	●
Mensen met een arbeidsbeperking wordt een beschutte werkplek geboden	●

Bijzonderheden:

De verwachting is op basis van de inmiddels gerealiseerde plekken in 2018 dat het beoogd aantal van 14 beschutte werkplekken wordt gerealiseerd per ultimo 2019.

2. Preventie

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Het vergroten van duurzame gezondheidswinst en versterken van veerkracht	●
Het aantal inwoners dat niet kan deelnemen aan de samenleving vanwege armoede, neemt af	●
Onderwijsachterstanden en voortijdig schoolverlaten wordt teruggedrongen	●
Het aantal inwoners dat moeite heeft met lezen, schrijven, rekenen of digitale vaardigheden neemt af	●
Alle kinderen krijgen de kans om zich goed te ontwikkelen	●
Versterken van inzet van vrijwilligers en maatschappelijke initiatieven in het sociaal domein	●

Bijzonderheden:

- *Het beleid voor onderwijsachterstanden en voortijdig schoolverlaten wordt ontwikkeld in co-creatie met organisaties voor kinderopvang, schoolbesturen, GGD, sociaal werk en de gemeentelijke toegang. Dit mondt uit in een lokaal akkoord, waarin beschreven staat welke acties partijen komende vier jaar gezamenlijk ondernemen. Dit akkoord vormt tevens het beleidskader op genoemde beleidsterreinen.*
- *Ambitie is dat alle peuters deelnemen aan een voorschoolse voorziening. Het bereik, zowel bij de doelgroep peuters als bij de 'reguliere peuters' (na de harmonisatie van het peuterspeelzaalwerk) neemt nog steeds toe. Het streven is een bereik van 100% in 2021, waarbij de keuzevrijheid van ouders wel voorop blijft staan.*

3. Ondersteuning

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Inwoners krijgen zo thuisnabij mogelijk ondersteuning en hebben zo min mogelijk last van grenzen tussen zorgwetten en zorgverleners	●
Mensen met verward gedrag krijgen passende ondersteuning	●
Inwoners die een maatwerkvoorziening nodig hebben worden goed geholpen vanuit één geïntegreerd (WMO, Jeugdhulp, P-wet) gemeentelijke toegang	●
In 2022 is er een goede afstemming tussen de zorg die vanuit onderwijs wordt ingezet en de jeugdhulp.	●

Bijzonderheden:

- *Er is steeds meer en betere samenwerking tussen de verschillende partijen. Wij zien dat samenwerking met huisartsen sterk is verbeterd door de komst van de praktijkondersteuners (POH-ers). Een praktijkondersteuner is een GGZ-specialist die bij de huisarts spreekuren houdt en de doorverwijzingen*

naar de GGZ beperkt. De verwijzingen naar de (lichte) tweedelijns **jeugd GGZ** zijn hierdoor drastisch teruggebracht. In totaal zijn de kosten voor de Jeugd GGZ in 2018 ten opzichte van 2017 met 13% gedaald.

- De verbinding tussen de verschillende wetten – jeugdwet, WMO en participatiewet – blijft een aandachtspunt. We zijn bezig met het opzetten van integrale begeleidingstrajecten waarbij gezinnen die hulp en ondersteuning ontvangen uit verschillende wetten hiervan geen hinder ondervinden. Juist voor zorgintensieve gezinnen is het van belang dat verschillende hulpverleners integraal werken om een zo optimaal resultaat te behalen. De integrale toegang zal hierin ook een belangrijke rol spelen.
- Een belangrijke stap om te komen tot één geïntegreerd gemeentelijke toegang is het samenvoegen van de IGSD en de gemeentelijk toegang. Het besluit tot opheffing van de IGSD is op 22 januari 2019 genomen door de gemeenteraad.
- De afspraken over de afstemming tussen zorg en onderwijs maken deel uit van het lokaal akkoord dat genoemd is bij het doel 'onderwijsachterstanden en voortijdig schoolverlaten worden teruggedrongen'.

Programma 'Mijn Steenwijkerland'



Programmabegroting 2019-2022:



We willen dat mensen graag in Steenwijkerland wonen. Daar is het aangenaam leven in een gezonde, groene en verzorgde omgeving met goede voorzieningen, verspreid over de gemeente en een goede bereikbaarheid voor iedereen. Een gemeente met een rijk verenigingsleven, waar zelfontplooiing wordt gewaardeerd en gestimuleerd, net als eigen initiatief.

We zien dat de leefbaarheid verandert en soms onder druk komt te staan, onder andere als gevolg van demografische en economische trends en ontwikkelingen. Creatieve oplossingen zijn blijvend nodig om vitale kernen en wijken te behouden met oog voor de eigen identiteit en cultuur.

Vitale kernen en wijken voor iedereen, met speciale aandacht voor de woonmogelijkheden van onze jongeren en ouderen. Er is ruimte voor eigen initiatief, zelfregie en samenwerkingsvormen die de lokale samenhang ondersteunen. De gemeente heeft, als participerende overheid, een actief faciliterende en ondersteunende rol.

Stand van zaken voorjaar 2019:

Op de ambitiekaarten staat een aantal speerpunten genoemd. Hieronder is de stand van zaken beschreven.

Betere fietspaden:

We liggen op koers voor het behalen van de ambitie betere fietspaden (Willemsoord en Kalenberg).

Slimme en duurzame mobiliteit:

- Strategische Mobiliteitsvisie: inkooptraject selectie adviesbureau bijna afgerond. Start proces en opstellen vanaf 1 mei;
- Werkgeversaanpak duurzame mobiliteit: globale verkenning afgerond naar mogelijkheden waarop Steenwijkerland als werkgever duurzame mobiliteit kan bevorderen. Vervolgbijeenkomst staat gepland in mei.

De toegankelijkheid van de openbare ruimte wordt beter:

In 2019 wordt een onderzoek naar de toegankelijkheid van de openbare ruimte uitgevoerd. Voor de leefbaarheid en de economische ontwikkeling van Steenwijkerland is het van groot belang dat ons gebied goed bereikbaar en toegankelijk is voor inwoners en bezoekers.

Goede en duurzame schoolgebouwen:

In de planning m.b.t. goede en duurzame schoolgebouwen kunnen door externe omstandigheden en/of andere inzichten, wijzigingen voordoen. Hierover zal uw raad tijdig middels een informatienota worden geïnformeerd.

Stimulerende omgeving voor sport en cultuur

Het opstellen van een breed gedragen sport- en beweegbeleid loopt volgens schema. De definitieve versie wordt naar verwachting in september voorgelegd aan de gemeenteraad. De vastgestelde cultuurvisie van 2018 wordt in 2019 uitgevoerd.

Versterken biodiversiteit

Voor de zomer van 2019 wordt een Plan van Aanpak voor het versterken van de biodiversiteit in Steenwijkerland opgesteld. Hierin wordt aangegeven hoe we de komende jaren gaan werken aan behoud en het versterken van de biodiversiteit in Steenwijkerland.

Een passende woning voor jong en oud

Het streven naar een passende woning voor jong en oud is op koers. De voor 2019 gemaakte prestatieafspraken met de woningcorporaties worden uitgevoerd.

Vergrijzing zien we als kans

De komende jaren is de samenstelling van het aantal huishoudens veranderd. De grootste verandering is dat mensen ouder worden. Dit leidt tot vergrijzing en biedt ook kansen. De inventarisatie naar kansen voor vergrijzing met inwoners, zorg en ondernemers wordt momenteel uitgevoerd door studenten van de Hanze Hogeschool. Na de inventarisatie wordt een uitvoeringsplan opgesteld.

Nieuwe sociale huurwoningen, ook in de noordelijke kernen

We liggen op koers voor het behalen van de ambitie nieuwe sociale huurwoningen, ook in de noordelijke kernen.

Naast de speerpunten op de ambitiekaarten zijn in de programmabegroting 2019-2022 de ambities vertaald in doelen en resultaten. Hieronder zijn de doelen weergegeven en is aangegeven of we op koers liggen om de gestelde doelen te behalen.

1. Aantrekkelijke en veilige leefomgeving

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Mensen voelen zich mede-eigenaar van de leefomgeving	●
Inwoners en bezoekers waarderen de openbare ruimte	●
Behoud cultuur en eigen identiteit	●
Veilige kernen en wijken	●

Bijzonderheden:

- Door de voorbereiding en uitvoering van diverse projecten en verschillende lopende onderhoudsvraagstukken is momenteel onvoldoende capaciteit aanwezig om de integrale visie openbare ruimte (IVOR) in 2019 te actualiseren. Om deze ambitie toch te kunnen realiseren is een financiële mutatie opgenomen in de PPN.

- Al een aantal jaren wordt er gewerkt aan een herziening van de Welstandsnota. Daarbij is het uitgangspunt dat er sprake is van een differentiatie in welstandsniveaus. Naarmate een gebied meer beeldbepalende en karakteristieke elementen omvat, worden de welstandscriteria gedetailleerder. Op deze manier kan het maatwerk worden geleverd dat het gebied vraagt. Het welstandsbeleid is inmiddels voor een deel klaar en bestaat uit drie delen:
 1. Buitengebied
 2. Kernen
 3. Beschermde stads- en dorpsgezichten

2. Wonen

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Vergrijzing als kans	●
Realistische groei woningbouw Steenwijkerland	●
Een passende woning voor iedereen	●
Impuls aan wijken of kernen	●

Bijzonderheden:

In 2019 wordt de 2e termijn van de wijkvisie geëvalueerd en wordt een besluit genomen over de 3e termijn (2020- 2025). Het woningbouwprogramma van Woonconcept is enigszins vertraagd. Dit betekent dat de openbare ruimte later kan worden ingericht. Naast de reeds voorziene plannen zet Woonconcept in op verduurzaming van haar woningvoorraad.

3. Kunst en cultuur

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
We stimuleren een brede cultuurparticipatie	●
Vergroten zichtbaarheid cultuursector en herkenbaarheid gemeente	●

4. Sport en bewegen

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Zoveel mogelijk vitale, fitte, participerende inwoners in Steenwijkerland in een omgeving die uitnodigt tot gezond gedrag	●

Bijzonderheden:

- Het opstellen van breed gedragen sport- en beweegbeleid loopt volgens schema. De definitieve versie wordt naar verwachting in september voorgelegd aan de gemeenteraad.
- Financiering voor uitvoering van het sport- en beweegbeleid zit in de programma's 'Mijn Steenwijkerland' en 'Samenredzaam'. Voor een groot deel is dit budget al opgenomen in de door de gemeenteraad vastgestelde begroting 2019-2022. Voor de onderdelen waar dit niet zo is, wordt voor de perspectiefnota 2020 een claim ingediend. Daarnaast heeft de raad het college in een motie gevraagd een

plan van aanpak te maken voor de bespeelbaarheid sportvelden in Steenwijkerland, met daarbij een investeringsvoorstel in de perspectiefnota 2020. Het al dan niet honoreren van de claims heeft effect op de uitvoering van het sport- en beweegbeleid.

5. Mobiliteit

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Iedereen mobiel	●

Bijzonderheden:

Het onderzoek naar de toegankelijkheid van de openbare ruimte wordt in 2019 uitgevoerd (afpraak met de raad gemaakt tijdens de besprekingen over de Najaarsnota).

6. Onderwijs en onderwijshuisvesting

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Kwalitatief goede en duurzame schoolgebouwen	●

Bijzonderheden:

Met name ten aanzien van de planning kunnen er, door externe omstandigheden en/of andere inzichten, wijzigingen voordoen. Hierover wordt de Raad tijdig middels een informatienota geïnformeerd.

Programma 'Financiën en overhead'

Programmabegroting 2019-2022:

In het Coalitieakkoord 'Door verbinding naar resultaat' is voor wat betreft de financiën een aantal uitgangspunten meegegeven aan het college:

1. Wij willen een solide financieel beeld voortzetten met een reëel sluitende meerjarenbegroting;
2. De algemene reserve zit nu op voldoende omvang en wij willen dat zo houden als een veilige achtervang;
3. De lokale lasten worden jaarlijks trendmatig aangepast en stijgen niet meer;
4. Financiële ruimte voor prioriteiten moet gevonden worden door herschikking;
5. Voor de uitvoering van de bestuursprogramma's wordt per programma een aanjaagbudget beschikbaar gesteld.

In de programmabegroting zijn bovenstaande uitgangspunten vertaald in doelen en resultaten.

Stand van zaken voorjaar 2019:

De programmabegroting 2019-2022 is materieel en reëel sluitend. Echter, de meest recente ramingen van het Rijk voor de algemene uitkering van het gemeentefonds (septembercirculaire 2018) en het zogenaamde BUIG-budget zijn hierin niet verwerkt. Zouden we dat wel doen, dan is het berekend begrotingssaldo negatief voor alle jaren als er geen maatregelen worden getroffen.

Verder staat in de programmabegroting vermeld dat een traject loopt om onze inkomsten en uitgaven nader in beeld te brengen zodat we duidelijke keuzes kunnen maken waar we ons geld aan geven. Daarbij is aangekondigd dat de raad in het voorjaar zal worden geïnformeerd over de uitkomsten en mogelijk voorstellen worden gedaan voor (bestuurlijke) herprioritering. In de PPN 2020-2023 krijgt dit zijn beslag.

1. Verantwoorde gemeentelijke financiën

<i>Doelen</i>	<i>Prognose</i>
Sluitende meerjarenbegroting	●
Gematigde ontwikkeling lokale lasten	●
Voldoende weerstandsvermogen als veilige achtervang	●

Bijzonderheden:

Sluitende meerjarenbegroting

Een materieel en reëel sluitende begroting voor alle jaren is het uitgangspunt. Dat betekent dat de uitgaven en inkomsten in evenwicht zijn. Met de programmabegroting 2019-2020 zijn wij daarin geslaagd. Tegelijkertijd bleek eind vorig jaar dat het accres, de jaarlijkse toe- of afname van de algemene uitkering van het gemeentefonds, fors nadeliger uitviel ten opzichte van de stand meicirculaire 2018 waarmee was gerekend in de programmabegroting. Ook was op dat moment nieuwe informatie beschikbaar van het ministerie van

SZW over de ontwikkeling van het zogenaamde BUIG-budget. Deze bedragen vielen fors lager uit dan in het voorjaar van 2018 bekend was gemaakt en waarop de programmabegroting van onze gemeente was gebaseerd. De financiële gevolgen van de septembercirculaire 2018 en het (voorlopig) toegekende BUIG-budget worden verwerkt in de PPN 2020-2023. De raad is hierover op 30 oktober 2018 via een informatienota geïnformeerd.

Het totale financiële effect is circa € 1,4 miljoen nadelig. Hierdoor is het berekend, meerjarig begrotingssaldo vanaf 2019 niet langer positief. Zoals gebruikelijk zal bij de PPN 2020-2023 een nieuwe doorrekening worden gemaakt van het financieel beeld, incl. de financiële gevolgen van het traject van (bestuurlijke) herprioritering.

Gematigde ontwikkeling lokale lasten

In 2019 stijgen de gemiddelde woonlasten met 0,8%. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de kostenstijgingen bij afval die worden doorberekend in de tarieven. Bij de rioolheffingen zien wij juist een daling van het tarief, omdat we het niveau van de egalisatievoorziening riool deels afbouwen en meer in lijn brengen met het maximumniveau dat de raad heeft bepaald. De OZB stijgt met 0,1%. Het gemiddeld percentage van 0,8 ligt lager dan de prijsstijging van 2,1% zoals staat vermeld in de PPN 2019-2022 voor het jaar 2019.

Ten aanzien van de tarieven voor 2020 en verder zullen de tarieven voor de afvalstoffenheffing verder onder druk komen te staan. Dit komt met name door dalende opbrengsten en stijgende verwerkingskosten bij de recycling van grondstoffen door marktontwikkelingen. Dit zien we onder andere bij de vergoedingen PMD (Plastic Metalen Drinkenkartons).

De rijksbelasting op afval (afvalstoffenbelasting) zal voor de gemeente Steenwijkerland tot 1 juli 2021 nog niet van toepassing zijn. Er is in december 2018 een overgangsregeling afgesproken van 3 jaar voor die gemeenten die tot en met 2018 nog niet werden aangeslagen. Na deze datum zijn de tonnages restafval – bij ongewijzigd beleid – wel onderhevig aan deze belasting. Rekening houdend met een verdere verhoging van deze belasting kan dit een forse kostenstijging betekenen in 2021.

Ten aanzien van de tarieven van riolering geldt dat gezien de stand van de voorziening riolering, de renteontwikkelingen en de ontwikkeling van de inkomsten dat de tarieven op vanaf 2020 kunnen dalen.

Voldoende weerstandsvermogen als veilige achtervang

Vorig jaar is onder de regie van de provincie Overijssel een financiële scan uitgevoerd voor de gemeente Steenwijkerland. Uit de scan komt naar voren dat Steenwijkerland een gemeente is met een gezonde financiële positie. De gemeente is voor het dekken van incidentele lasten echter wel afhankelijk van de reservepositie en de structurele begrotingsruimte is beperkt. De gemeente heeft niet veel mogelijkheden om de begroting snel aan te passen op het moment dat zich (structurele) tegenvallers voordoen. De belangrijkste mogelijkheid is het verhogen van de belastingen: De woonlastendruk in Steenwijkerland is relatief laag. De schuld van de gemeente is niet hoog. De algemene reserves zijn ruim voldoende voor het dekken van de door de gemeente berekende risico's.